

adni azzal, hogy az ingatlan és ingó vagyon, vagy az azok helyébe lépő vagyonelemek tulajdonjoga ingyenesen visszaszáll az eredeti tulajdonosra akkor, ha

- a) a fenntartó jogutód nélkül megszűnik,
- b) a köznevelési vagy szakképző intézmény megszűnik,
- c) a fenntartói jog központi költségvetési szerv, települési önkormányzat, vagy nem bevett egyházi fenntartó részére kerül átadásra, vagy
- d) az ingatlanon a nevelési-oktatási feladat ellátása megszűnik.

(2) Ha az (1) bekezdésben meghatározott határidőn, illetve az eredeti tulajdonosra történő visszaszállás esetében az erre okot adó, (1) bekezdésben meghatározott körülmény vonatkozásában az eredeti tulajdonos tudomásszerzését követő 60 napon belül a szerződés - ingatlan esetében a tulajdonváltás ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzésére alkalmas okiratban - nem jön létre, a fél a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény szerződéskötési kötelezettségre vonatkozó szabályai alapján kérheti a bíróságtól a szerződés létrehozását. A perindítástól kezdődően az ingatlanon elidegenítési és terhelési tilalom áll fenn, amelynek ingatlan-nyilvántartási bejegyzését a bíróság elrendeli.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott vagyonelemek tulajdonjogának visszaszállása esetén az állami, önkormányzati, illetve európai uniós támogatásból végzett beruházást nem kell megtéríteni. Az egyházi forrásból végzett értéknövelő beruházást az értékcsökkenés számviteli szabályai szerint kell megtéríteni.

(4) Az (1)-(3) bekezdés szerinti esetekben az ingatlan tulajdonjogát megszerző fél az átruházó fél által igénybevett, az Ehtv. 19/B. § (3) bekezdése szerinti támogatás tekintetében az átruházó fél jogutódja.

13. § (3) Az egyházakat érintő egyes törvények módosításáról szóló 2022. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Módtv2.) hatálybalépésekor a Módtv2.-vel megállapított 11/A. § (1) bekezdése szerinti egyházi fenntartó birtokában álló vagyonelemekre a szerződést - az egyházi fenntartó erre vonatkozó igénye alapján - haladéktalanul, de legkésőbb a nevelési, illetve tanév kezdetéig kell megkötni. Az erre vonatkozó igényt legkésőbb 2023. február 28-ig be kell jelenteni. A 11/A. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakat ebben az esetben is alkalmazni kell.

Az egyházakat érintő egyes törvények módosításáról szóló 2022. évi LXXVIII. törvény (Módtv2) 3. §-a az egyházak hitéleti és közcélú tevékenységének anyagi feltételeiről szóló 1997. évi CXXIV. törvény (Eftv.) IV. Fejezetét egy további, 11/A §-sal egészítette ki, mellyel elrendelte az állami vagy helyi önkormányzati tulajdonban álló ingó és ingatlan vagyon egyházi fenntartó részére történő ingyenes tulajdonba adását. A Módtv2 4. §-a alapján az Eftv. 13. § (3) bekezdése szerint az egyházi fenntartó birtokában álló vagyonelemekre a szerződést – az egyházi fenntartó 2023. február 28-áig bejelentett igénye alapján – legkésőbb a nevelési év/tanév kezdetéig kell megkötni.

Indítványozónál az Eftv. alapján az alábbi 3 db. igény került előterjesztésre:

- a) a [REDACTED] Református Óvodát fenntartó Budapest –Kispest Központi Református Egyházközség kérte a Budapest Főváros XIX. kerület Kispest Önkormányzata tulajdonában álló [REDACTED] helyrajzi számú , természetben [REDACTED] szám alatti ingatlan alatt található köznevelési célra használt ingó és ingatlan vagyon tulajdonának ingyenes átadását.
- b) az [REDACTED] Református Általános Iskolát fenntartó Budapest–Kispest Központi Református Egyházközség kérte a Budapest Főváros XIX. kerület Kispest Önkormányzata tulajdonában álló [REDACTED] helyrajzi számú , természetben [REDACTED] szám alatti ingatlan alatt található köznevelési célra használt ingó és ingatlan vagyon tulajdonának ingyenes átadását.
- c) a [REDACTED] Katolikus Általános Iskola és Óvodát fenntartó Esztergom-Budapesti Főegyházmegye kérte a Budapest Főváros XIX. kerület Kispest Önkormányzata tulajdonában álló [REDACTED] helyrajzi számú , természetben [REDACTED] szám alatti ingatlan alatt található köznevelési célra használt ingó és ingatlan vagyon tulajdonának ingyenes átadását. **(2. melléklet).**

Indítványozó jogséremléme közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be.

b) A jogorvoslati eljárás hiánya

Indítványozó jogséremléme esetén sem bírói, sem közigazgatási úton jogorvoslatra nincs lehetőség.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet benyújtani. A módosító törvénnyel beiktatott jogszabályi rendelkezések 2022. december 22-én léptek hatályba, az alkotmányjogi panaszt tehát legkésőbb 2023. június 20. napján lehet előterjeszteni, azaz az alkotmányjogi panasz benyújtása - a 98/2023. (IV. 20.) Ökt. határozat alapján - határidőben történt.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Indítványozót, mint helyi önkormányzatot megilleti a tulajdonhoz való jog.

Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésének e) pontja szerint az önkormányzat gyakorolja az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogokat. A 3311/2019. (XI.21.) AB határozat 35. bekezdése szerint az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdése olyan hatásköröket tartalmaz, amelyeket a helyi önkormányzatok esetében az alkotmányjogi panaszok szempontjából alaptörvényben biztosított jogként szükséges értelmezni (számos közülük egyes alapjogok önkormányzatokra vonatkozó átültetése) ugyanis megsértésük esetén éppen az Alaptörvény által biztosítani hivatott autonómia szenved

csorbát. Ezen hatáskörök sérelmére (további feltételek teljesülése esetén) a helyi önkormányzatok alkotmányjogi panaszt alapíthatnak.

Az Indítványozónál előterjesztésre került 3 db. igény (a 166007, 166001, valamint 165266 hrsz. alatt található ingó és ingatlanvagyonra vonatkozóan az Eftv.-re hivatkozva. Az Eftv. sérelmezett rendelkezései érintik Indítványozó alkotmányos jogát, Alaptörvényben védett hatáskörét, hiszen olyan önkormányzat, melynek ingó és ingatlanvagyonára egyházi fenntartó tulajdoni igényt jelentett be.

Hivatkozom továbbá a 33/2021. (VII.17.) AB határozat 66. bekezdésében foglaltakra, mely szerint az érintettség abban az esetben is megállapítható, ha jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények még nem történtek, de jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem közvetlenül, belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik.

e) Az alkotmányjogi panasz alkotmányjogi jelentősége

Hogyan rendelkezhet az állam az önkormányzati tulajdonnal és korlátozhatja a tulajdonjogot, lehet-e helye az egyházi fenntartó javára történő, törvény által elrendelt, az önkormányzat oldalán felmerülő hátrány, értékvesztés kompenzálása nélküli tulajdonelvételeknek.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a, Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Az Eftv. sérelmezett rendelkezései sértik Indítványozónak az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, Indítványozónak a 32. cikk (1) bekezdésének e) pontjában meghatározott alapjogát valamint a 38. cikk (3) bekezdését.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés e) pontja szerint az önkormányzat gyakorolja az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogokat. "

Az Alaptörvény 38. cikk (3) bekezdése szerint nemzeti vagyont csak törvényben meghatározott célból lehet átruházni, törvényben meghatározott kivételekkel az értékarányosság követelményének figyelembevételével.

- b, A megsemmisíteni kért jogszabály, jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének indokolása

Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése második mondata szerint „a tulajdon társadalmi felelősséggel jár”, ez azt jelenti, hogy az alkotmányjogi tulajdonvédelem végső soron a közösség érdekében történik, bizonyos esetekben (pl. különösen köztulajdon esetén) a tulajdonjog korlátozható. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint azonban alapvető jog csak a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az Alaptörvény tehát nem szakított az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatával (pl. 64/1993.(XII.12.) AB határozat), mely szerint a tulajdonhoz való jog lényeges tartalmát nem a részjogosítványai jelentik, hanem – ugyanúgy, mint minden más alapjognál – az adott beavatkozás szükségességi és arányossági vizsgálata alapján dönthető el, hogy sérül-e a jog lényeges tartalma. Vagyis a tulajdonjog korlátozása csak akkor lehet alkotmányos, ha szükséges valamely jogalkotó által kitűzött cél eléréséhez és azzal arányos. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a tulajdonjog korlátozásának alkotmányos mércéje enyhébb követelményt támaszt a fenti szükségességi mércénél, elegendő a közérdek meglétét igazolni. (34/2015.(XII.9.) AB határozat Indokolás 46. bekezdés)

Mindezek alapján önkormányzati tulajdon esetén, így jelen esetben is a tulajdonjog ugyan korlátozható, de csakis az alapvető fenti alapjogi garanciák tiszteletben tartása mellett.

a,) A szükségességet jelen esetben a közérdek helyettesíti (a tulajdonátadásra a köz érdekében, nevelési-oktatási feladatok ellátása érdekében kerül sor).

b,) Az arányosság kapcsán maga az Alaptörvény 38. cikkének (3) bekezdése mondja ki, hogy a tulajdonátruházás csak az értékarányosság követelményének figyelembevételével történhet.

Jelen esetben az arányosság az, ami kérdéses és vizsgálat tárgyát képezi, nem lehet ugyanis attól eltekinteni, hogy az önkormányzati ingatlan(ok) teljes elvétele történik meg ingyenesen, bármilyen kompenzáció, ellentételezés nélkül. A fent már hivatkozott 64/1993.(XII.12.) AB határozat IV. 3. pontja szerint még ha a tulajdonba avatkozást igazolja is a közérdek, a tulajdonos kényszerű jogsérelme közötti arányosság követeli meg a kiegyenlítést.

Indítványozó szerint a kártalanítás nélküli tulajdonelvonás veszélyes gyakorlatot teremthet, amelyben a tulajdonjog biztonsága, mint a gazdaság, a társadalom kiszámítható működése, a jogbiztonság egyik alapköve kerül veszélybe.

Szintén az arányosság kérdéskörében értékelendő, hogy az önkormányzati tulajdon feltételes/időleges elvonása helyett van-e más, enyhébb, a tulajdonjogot kevésbé korlátozó eszköz, mellyel elérhető lett volna a jogalkotó célja. A kisajátítás szabályaihoz hasonlóan jelen helyzetben is a legenyhébb korlátozás lehet csak elfogadható. Indítványozó álláspontja szerint vagyonkezelői jog létesítése is elegendő lett volna a kívánt cél eléréséhez, ugyanúgy, mint a tankerületi központok vagyonkezelői joga esetén. (A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 74. § (4) bekezdése szerint a tankerületi központ által fenntartott köznevelési intézmény

feladatainak ellátását szolgáló települési önkormányzati tulajdonú ingó és ingatlan vagyona vonatkozóan a tankerületi központot ingyenes vagyongazdálkodási jog illeti meg mindaddig, amíg a köznevelési közfeladat a tankerületi központ részéről történő ellátása az adott ingatlanban meg nem szűnik.)

Vagyongazdálkodási jog alapítása esetén a jogosultságok kibővítésével és esetleg időtartamának bővebb meghatározásával lehetőség lenne az esetleges problémás helyzetek kezelésére is.

A vagyongazdálkodás jogintézménye épp az ilyen időleges tulajdonosi helyzethez hasonló viszonyokat szabályozza. Vagyongazdálkodási jog alapján a vagyongazdálkodót „kvázi tulajdonosként” bizonyos korlátozásokkal (a vagyont nem idegenítheti és terhelheti meg illetve e jogát nem ruházhatja át) megilletik a tulajdonos jogai illetve terhelik a tulajdonos kötelezettségei, így az egyházi fenntartó a nevelési-oktatási közfeladat ellátását vagyongazdálkodóként is biztosítani tudja.

A szabályozás következtében a rendelkezési jog (a vagyontárgyakkal való szabad rendelkezés), mint a tulajdonjog alapvető tartalma - éppen amiben különbözik a vagyongazdálkodási jog a tulajdonjogtól - ki is marad az ily módon átruházandó „tulajdonjogból”, ami a tulajdon lényegét, polgári jogi alapjait kérdőjelezi meg, a tulajdont szerző teljes értékű tulajdonjogot nem szerez (hiszen a megszerzett vagyon helyébe lépő vagyonelemek jogszabályi feltételek fennállása esetén vissza kell juttatnia).

Nemcsak egyházak, hanem más típusú jogi személyek (pl. alapítványok) is működtetnek köznevelési intézményeket önkormányzati ingatlantulajdonban, akik azonban ezen vagyontárgyak tulajdonjogát nem kapták meg; ami szintén arra enged következtetni, hogy nem igényel tulajdonjogátadást az ilyen jellegű feladatok ellátása.

Indítványozó rendelete szerint az egyházi fenntartó által igényelt ingatlanok közül kettő korlátozottan forgalomképes vagyontárgy [REDACTED] helyrajzi számú ingatlanok), egy pedig ([REDACTED]rsz.) az üzleti vagyona tartozó piaci értékkel bíró forgalomképes ingatlan. A korlátozottan forgalomképes vagyontárgyak (3. melléklet) bár jelenleg – funkciójukat figyelembe véve - nem idegeníthetők el, azonban hasznosíthatók, ingyenesen vagy ellenérték fejében használatba adhatók. Az ingatlanok 1999.04.28-án kerültek az Indítványozó önkormányzat vagyonába, s Indítványozó ezidáig tulajdonosként költött rá (felújította, karbantartotta, terheit viselte) abban a tudatban, hogy tulajdonával ő rendelkezhet. Az Eftv. rendelkezéseivel azonban egy tollvonással tulajdonától megfosztja, ami az Önkormányzatnak vagyonszétválást, kárt okoz. Ezen túl azért is aggályos a tulajdon elvesztése, majd adott esetben a jogszabályban kikötött feltételek esetén annak „visszaadása”, mivel mindez - a jogbiztonság elvének sérelme mellett - a gyakorlatban is kiszámíthatatlan, lehetetlen helyzetet eredményezne.

3. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

Indítványozó képviselőjében törvényes képviselője jár el.

Az Mőtv. 41. § (1) bekezdése szerint: "A helyi önkormányzat jogi személy, a Polgári Törvénykönyvről szóló törvény jogi személyekre vonatkozó rendelkezéseit az e törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A képviselő-testületet a polgármester, a megyei közgyűlés elnöke, a főpolgármester képviseli." A törvényes képviselői jog

igazolására a polgármester megbízólevelét, aláírási címpéldányát 1. szám alatt csatolom.

Nyilatkozat az Indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról:

Indítványozó hozzájárul adatai nyilvánosságra kerüléséhez.

Az érintettséget alátámasztó dokumentumok:

Indítványozó helyi önkormányzat, így az indítványban foglaltakban érintett. Indítványozó érintettségét az 1. szám alatt csatolt törzskönyvi nyilvántartási adatok támasztják alá.

Budapest, 2023. június 05.

Gajda Péter
polgármester

Mellékletek:

1. melléklet: Megbízólevelél, aláírási címpéldány, törzskönyvi nyilvántartás adatai
2. melléklet: Igénybejelentések (3 db), tulajdoni lapok
3. melléklet: Budapest Főváros XIX. Kerület Kispest Önkormányzata Képviselő-testületének az önkormányzat vagyonával való rendelkezés szabályairól szóló, többször módosított 20/2018. (V.30.) önkormányzati rendeletének 2. melléklete